

РЕЦЕНЗИЯ

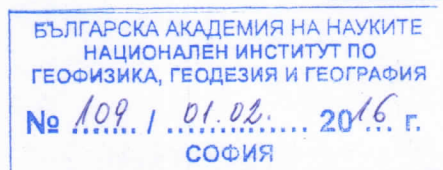
ПО ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД ЗА ПОЛУЧАВАНЕ НА НАУЧНАТА И ОБРАЗОВАТЕЛНА СТЕПЕН „ДОКТОР” НА ТЕМА „АНТРОПОГЕННИ ИЗМЕНЕНИЯ НА РЕЛЕФА В ПЕРНИШКАТА КОТЛОВИНА”

Автор: ВЛАДИМИР ГАВРИЛОВ ВЛАСКОВ –

**Национален институт по геофизика, геодезия и география,
Департамент География, секция „Физическа география”**

Рецензент: Ангел Сергиев Велчев – професор,

**доктор по физическа география и
ландшафтознание**

Настоящата рецензия ми бе възложена от научно жури, назначено със заповед № 01 – 323/15.12.2015 г. на директора на Националния институт по геофизика, геодезия и география при БАН.

Дисертацията на докторанта е разработена под ръководството на научния консултант проф. д-р Георги Алексиев.

I. Общи бележки

Дисертационният труд е разработен на 220 стандартни машинописни страници текст. В този обем освен текста се включват 12 стр. използвана литература, включваща 145 заглавия, от които 17 – на латиница. В текста са използвани 43 таблици и 104 фигури, включващи снимков материал и разработени картни материали. Картните материали са преди всичко авторски, но има използвани и от други автори.

Дисертационният труд е разработен в шест раздела, от които един – въведение и един – теоретико - методологична част. В два раздела е извършена характеристика на Пернишката котловина (физикогеографски и антропогенни изменения). В предпоследната са разглеждани някои неблагоприятни процеси (естествено и антропогенно предизвикани), а в последната глава се разглеждат

резултати и препоръки за рекултивация и намаляване на антропогенното натоварване. Работата завършва закономерно с обобщения под формата на изводи.

Така разработена темата е дисертабилна и разработена под това съдържание, има напълно завършен характер.

За обсъждане е приложен и автореферат, разработен на 43 страници. Към него са дадени и приносите, както ги вижда авторът, разработени в пет пункта. Авторефератът отговаря на съдържанието на дисертационния труд.

Разработената тема от Владимир Власков е твърде интересна и актуална както в теоретичен, така и в практико – приложен аспект. Този въпрос обикновено се подценява и не е чест обект за разработка. А той има много важно значение за опазването на средата и нейното възстановяване след извеждането ѝ от нормално естествено развитие. По-скоро се появяват комплексни ландшафтни разработки, но те не обръщат достатъчно внимание на нарушенията на геоложката основа и релефа на изследваната територия. За извършване на изследването определено смятам, че дисертантът е постъпил методологично правилно с един подробен анализ на естествено сложилите се взаимоотношения в системата на Граово, научно наричана Ярославско – Пернишки котловинен коридор, както и промените на релефа и другите природни компоненти от антропогенната дейност и техногенните промени, свързани с добива на въглища и останалото промишлено строителство.

II. Анализ на разработвания в дисертационния труд проблем.

Актуалност и конкретни задачи.

Регионалните геоморфоложки изследвания в един силно натоварен природен район имат важно значение на настоящия етап на рационално природоползване и оптимизация на природната среда, които са крайно недостатъчни в страната ни. Разработваните регионални екостратегии предполагат създаването на проекти за усвояване на природните ресурси и рационалното им рекултивиране и опазване. А тяхната разработка без отчитане

на настоящата геоморфоложка обстановка е немислимо и бих казал и невъзможно.

Изследваната територия от дисертанта попада в активна сеизмична зона, от една страна, а от друга, в зона на активно нарушаване и изменение на геоморфоложката и геоложката основа. На този фон е формулирана целта на изследването и произтичащите от нея конкретни задачи, обобщени в 5 раздела, които по-нататък последователно се проучват и решават в извършения анализ. Особено важно място е отделено на ролята на човека за формиране на съвременния релеф и неговото активно усвояване.

III. Познава ли докторантът състоянието на проблема и как оценява литературния материал ?

По обем литературният преглед не е много голям (12 до 18 стр.), но се отличава с достатъчна изчерпателност, в него се прави достатъчен анализ на досегашните изследвания в котловината и се сравняват с достиженията в световната практика по разглежданата задача. За разработката е избрана и подходяща методика, която заляга в основата на теренно-полевите изследвания, проучване на фондови материали, както и картирането и картографирането, извършено на високо ниво с разработването на няколко типа аналитични карти.

В дисертационния труд детайлно са анализирани редица доказателствени материали, добре са анализирани и систематизирани почти всички фактори на природната среда. Това е дало възможност докторантът да достигне до разработка на един модел на диференциация и систематизация на получените антропогенни форми. Извършени са достатъчно изследвания, за да бъдат изведени на преден план рисковите територии и процеси, свързани с проявата на опасни геодинамични процеси, предизвикани от природни и антропогенни фактори. Извършени са сполучливи картировки на измененията в природната среда.

Особено важна част от изследването е разгледана в IV глава, озаглавена „Характеристика на антропогенните изменения на релефа“, където се разглеждат различните човешки дейности, явяващи се основни причини за антропогенизацията, като за първи път в нашата литература се въвеждат и то много сполучливо термините „урбанизационни, техногенни и агрогенни“. Задълбочено и аргументирано са разгледани генезисът, палеогеографското развитие и пространствените особености на техногенния релеф и на тази база са изведени и по-нататък се анализират неблагоприятните явления и процеси на проучваната територия. На базата на всичко това е определена степента на трансформация на релефа и са разработени мероприятия за ограничаване на отрицателните последици на антропогенния натиск.

Всичко казано дотук дава основание на докторанта да обобщи приносните моменти в своята разработка по следния начин: I – Извършено е детайлно геоморфоложко изследване, включително и на антропогенните изменения и трансформации на релефа. II - Разработена е детайлна класификация на видовете антропогенни изменения на релефа, при което уместно въвежда нови термини. III – На базата на анализа на въпросите за генезиса, развитието и на пространствените особености на техногенния релеф са изведени неблагоприятните явления и процеси, срещу които следва да бъдат приложени редица инженерно-технически мероприятия за ограничаване на тяхната отрицателна проява.

По мое мнение така представените приноси в дисертационната работа покриват напълно всички наукометрични показатели за една съвременна дисертация. На практика достиженията на докторанта могат да се охарактеризират с висока значимост в научно и приложно отношение, отворени са за бъдещо усъвършенстване, в динамично променящи се условия и са напълно пригодни за внедрявания в различни области и на първо място в дейността на местните органи за управление – община Перник, Батановци, Брезник.

От представените материали по защитата, включително и от протокола по апробацията, може да се направи заключение, че дисертационният труд и приносите са лично дело на дисертанта. Консултативната намеса на проф. дгн Георги Алексиев имат по-скоро технически характер.

IV. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Обявеният брой научни публикации във връзка с разработката е 3 (три). И трите публикации са самостоятелни. Две от тях са докладвани на международни научни конференции в Пазарджик и Шумен, а третата е отпечатана в академичното издание „Проблеми на географията”, кн. 3 – 4, 2014 г. Всички публикации третират проблеми от дисертацията и практически се явяват част от нея. Ето защо те трябва да бъдат оценени с достойнство.

V. Други въпроси, по които рецензентът счита, че следва да вземе отношение

Бих желал да поставя някои въпроси върху проблеми на дисертационния труд за уточнение или за бъдещи научни разработки, които неминуемо следва да се появят във връзка с приложение на изследването от дисертационния труд.

- В редица цитирани разработки, на които се обляга дисертантът, се разглеждат дискуссионни въпроси или се застъпват тези, които будят съмнение за достоверност. Би следвало дисертантът да ги приеме с известна доза критичност. Пример: разработките на доц. Хр. Константинов, проблемът за възрастта на подножните стъпала и др.

- Разглеждането на трите пролома – един - при входа на котловината, другият – при изхода и третият – вътре в котловината, определено смятам, че е необходимо, за да се изясни по-добре и по-задълбочено еволюцията на котловината през различните геологически периоди.

- Пропуснати са някои автори, а техните разработки хвърлят обилна светлина върху някои страни от природата на района.

Тези мои виждания в ни най-малка степен не понижават качествата на дисертационния труд. Напротив, той си запазва своите достойнства и качества.

З а к л ю ч е н и е

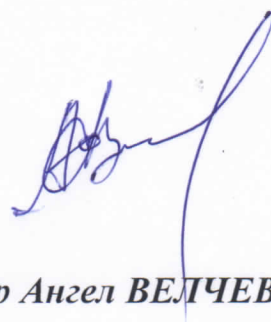
След като обстойно се запознах с представените ми за рецензиране материали, определено считам, че всички наукометрични показатели, изисквани за получаването на научното звание, са успешно изпълнени. От изложените констатации в рецензията ми, заключенията и оценките, направени в отделните раздели, приемам, че дисертацията представлява един напълно завършен научен труд, който е изпълнен на съвременно научно ниво.

Дисертацията на Владимир Власков отговаря на изискванията за удостояване с научната и образователна степен „Доктор”, поради което *предлагам на почитаемото научно жури да даде научната и образователна степен „Доктор” на асистента Владимир Власков.*

28.01.2016 г.

гр. София

РЕЦЕНЗЕНТ:

(проф. д-р Ангел ВЕЛЧЕВ)